

Sağlık Bilimlerinde
İLK YARDIM
ve Uygulamaları

Editör

Doç. Dr. Sevilay ERDEN

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-767-977-0	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Yayıncı Sertifika No
Sağlık Bilimlerinde İlk Yardım ve Uygulamaları	47518
Editör	Baskı ve Cilt
Doç. Dr. Sevilay ERDEN	Özyurt Matbaacılık
Yayın Koordinatörü	Bisac Code
Yasin DİLMEN	HEA033000
	DOI
	10.37609/akya.401

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. *Akademisyen Kitabevi* ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. *Akademisyen Kitabevi* ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Dođru ve hızlı ilkyardım uygulamaları, sekelsiz sağkalım oranlarını %50'ye kadar arttırabilir. Bu bağlamda, sağkalımda, etkili ilkyardımın önemini vurgulayan ve sağlık profesyonellerinde bu farkındalığı arttıran güncel kaynaklara ihtiyaç vardır. Bu kitapta, ilkyardımın temel ilke ve uygulamaları, temel ve ileri yaşam desteği, tıbbi acil durumlarda ve diğer acil durumlarda ilkyardım ve kanıta dayalı uygulamalar gibi konular uluslararası 2020 ilkyardım rehberleri çerçevesinde uzmanlar tarafından ele alınmıştır.

Pandemi sürecinde bir kez daha yaşamımızın kontrolümüzde olmadığını anladık. Hızla akan hayatımızda yaşamın değerini bilerek, her gün yeni bir umutla güne “merhaba” diyebilmek dileğimle..

Bu kitabı,

Varlıkları ile her yeni günüme umutla “merhaba” diyerek içimde bahar çiçekleri açtıran oğlum Yücel'e ve kızım Melisa'ya,

Pandemi sürecinde sağlık sisteminin yükünü omuzlayarak, canla başla çalışan tüm sağlık profesyonellerine ithaf ediyorum.

Sevilay ERDEN

YAZARLAR

Prof. Dr. Sevban ARSLAN

Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimler Fakültesi Hemşirelik Bölümü,
Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD
ORCID iD: 0000-0002-8893-9391

Doç. Dr. Sevilay ERDEN

Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları
Hemşireliği AD
ORCID iD: 0000-0002-6519-864X

Doç. Dr. Yeşim YAMAN AKTAŞ

Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD
ORCID iD: 0000-0001-7403-4949

Dr. Öğr. Üyesi Ali AY

Bingöl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Cerrahi
Hastalıkları Hemşireliği AD
ORCID iD: 0000-0001-6970-2615

Dr. Öğr. Üyesi Zeliha ÖZDEMİR KÖKEN

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD
ORCID iD: 0000-0001-9293-2144

Dr. Öğr. Üyesi Sibel YILMAZ ŞAHİN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi,
Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD
ORCID iD: 0000-0003-2589-9756

Arş. Gör. Dr. Zühal ERDOĞAN

Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,
Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD
ORCID iD: 0000-0003-1028-429X,

Öğr. Gör. Sevgi DENİZ DOĞAN

Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Uluborlu Selahattin Karasoy MYO
ORCID iD: 0000-0003-0311-2123

Öğr. Gör. Pınar KAYA

Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğirdir Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, İlk ve Acil Yardım Pr.
ORCID iD: 0000-0002-8185-175X

Arş. Gör. Nursevim AYDINGÜLÜ

Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimler Fakültesi Hemşirelik Bölümü,
Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD
ORCID iD: 0000-0002-2058-3966

Arş. Gör. Muaz GÜLŞEN

Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimler Fakültesi Hemşirelik Bölümü,
Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD
ORCID iD: 0000-0002-8356-8202

Arş. Gör. İlknur TURA

Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD
ORCID iD: 0000-0002-1371-9458

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....iii

Bölüm 1

İlk Yardıma Giriş 1

Prof. Dr. Sevban ARSLAN

Arş. Gör. Nursevim AYDINGÜLÜ

Bölüm 2

Acil Bakımda Öncelik ve Değerlendirme (Trijaj).....11

Arş. Gör. Dr. Zühal ERDOĞAN

Bölüm 3

Temel Yaşam Desteği.....29

Doç. Dr. Yeşim YAMAN AKTAŞ

Bölüm 4

Yetişkin İleri Yaşam Desteği.....57

Öğr. Gör. Pınar KAYA

Doç. Dr. Sevilay ERDEN

Bölüm 5

Pediyatrik İleri Yaşam Desteği 79

Öğr. Gör. Pınar KAYA

Bölüm 6**Kanamalarda İlk Yardım .....95***Dr. Öğr. Üyesi Zeliha ÖZDEMİR KÖKEN***Bölüm 7****Travmatik Yaralanmalarda İlk Yardım..... 113***Arş. Gör. Dr. Zühal ERDOĞAN***Bölüm 8****Tıbbi Acil Durumlarda İlk Yardım..... 137***Dr. Öğr. Üyesi Zeliha ÖZDEMİR KÖKEN***Bölüm 9****Isı Dengesi Bozukluklarında İlk Yardım ..... 159***Öğr. Gör. Sevgi DENİZ DOĞAN***Bölüm 10****Diğer Acil Durumlarda İlk Yardım ..... 173***Dr. Ali AY***Bölüm 11****Doğal Afetlerde İlk Yardım ..... 199***Dr. Öğr. Üyesi Sibel YILMAZ ŞAHİN***Bölüm 12****Hasta Ve Yaralı Taşıma Teknikleri ..... 211***Prof. Dr. Sevban ARSLAN**Arş. Gör. Muaz GÜLŞEN***Bölüm 13****Kanıtı Dayalı İlk Yardım Uygulamaları..... 235***Arş. Gör. İlknur TURA**Doç. Dr. Sevilay ERDEN*